

Obsah

Úvod.....	10
Seznam zkratek	11
1. Úvod do tkáňového inženýrství	15
A. Scaffoldy	21
1. Požadavky na materiály pro tkáňové inženýrství.....	22
2. Přírodní materiály pro výrobu tkáňových nosičů.....	27
2.1. Proteiny	27
2.1.1. Kolagen.....	29
2.1.2. Elastin	31
2.1.3. Přírodní hedvábí	31
2.2. Polysacharidy	32
2.2.1. Celulóza	33
2.2.2. Chitin	33
2.2.3. Chitosan	33
2.2.4. Alginát	34
2.2.5. Glykosaminoglykany.....	34
2.2.6. Polyhydroxyalkanoáty	35
3. Syntetické materiály pro výrobu tkáňových nosičů	37
3.1. Biodegradabilní polyestery	37
3.1.1. Polyglykolid.....	37
3.1.2. Polylaktid.....	38
3.1.3. Kopolymer polylaktidu a polyglykolidu.....	38
3.1.4. Polykaprolakton.....	39
3.1.5. Polydioxanon	40
3.2. Fluorované syntetické polymery	40
3.2.1. Polyvinylidendifluorid.....	40
3.2.2. Polytetrafluorethylen	41
3.3. Vodorozpustné syntetické polymery.....	41
3.3.1. Polyvinylalkohol.....	41
3.3.2. Polyethylenoxid.....	42

3.3.3.	Polyvinylpyrrolidon.....	42
3.4.	Vodivé syntetické polymery	42
3.4.1.	Polypyrrol	42
3.4.2.	Polyanilin.....	43
4.	Technologie přípravy tkáňových nosičů	46
4.1.	Vláknenné scaffoldy	46
4.1.1.	Tkaní.....	46
4.1.2.	Pletení	46
4.1.3.	Netkané textilie.....	46
4.1.4.	Elektrické zvlákňování	46
4.1.5.	Centrifugální zvlákňování	49
4.2.	Nevláknenné scaffoldy.....	49
4.2.1.	Odpaření rozpouštědla.....	49
4.2.2.	Vymývání částic	49
4.2.3.	Zpěňování plynem	50
4.2.4.	Lyofilizace	50
4.2.5.	Rapid prototyping.....	51
4.2.6.	Hydrogely	51
4.2.7.	Decelularizace tkání	52
5.	Charakterizace tkáňových nosičů.....	56
5.1.	Chemická struktura	57
5.1.1.	UV/VIS spektroskopie.....	57
5.1.2.	IR spektroskopie	59
5.2.	Molekulová hmotnost	60
5.2.1.	Gelová permeační chromatografie.....	60
5.3.	Struktura scaffoldu.....	61
5.3.1.	Optická mikroskopie.....	61
5.3.2.	Fluorescenční mikroskopie.....	62
5.3.3.	Skenovací elektronová mikroskopie.....	63
5.3.4.	Transmisní elektronová mikroskopie	63
5.4.	Porozita	64
5.4.1.	Rtuťová porozimetrie.....	64

5.4.2.	Bublínková metoda.....	64
5.4.3.	Plynová porozimetrie.....	64
5.4.4.	Výpočetní tomografie.....	64
5.5.	Mechanické vlastnosti.....	65
5.5.1.	Tahová zkouška.....	65
5.5.2.	Test přilnavosti.....	66
5.6.	Krystalinita.....	67
5.6.1.	Diferenční skenovací kalorimetrie.....	68
5.6.2.	Rentgenová krystalografie.....	69
5.7.	Smáčivost povrchu.....	69
5.7.1.	Měření kontaktního úhlu.....	69
5.8.	Drsnost povrchu.....	70
5.8.1.	Mikroskopie atomárních sil.....	70
5.9.	Degradabilita.....	70
5.10.	Shrnutí.....	71
6.	Modifikace tkáňových nosičů, systémy řízeného uvolňování léčiv.....	73
6.1.	Povrchová modifikace.....	73
6.1.1.	Chemická modifikace.....	73
6.1.2.	Fyzikální modifikace.....	73
6.2.	Systémy cíleného dodávání léčiv.....	74
6.3.	Charakterizace modifikovaných tkáňových nosičů.....	76
7.	Sterilizace scaffoldů.....	79
7.1.	Sterilizační metody.....	79
7.1.1.	Tepelná sterilizace.....	79
7.1.2.	Radiační sterilizace.....	80
7.1.3.	Plazmová sterilizace.....	80
7.1.4.	Sterilizace ethylen oxidem.....	81
7.1.5.	Sterilizace peroctovou kyselinou.....	81
7.2.	Dezinfekční metody.....	82
7.2.1.	UV záření.....	82
7.2.2.	Ethanolová dezinfekce.....	82
7.2.3.	Dezinfekce jódem.....	82

B.	Buňky, mezibuněčná hmota, interakce buněk s biomateriály	84
1.	Chemické složení živých organismů	85
1.1.	Biogenní prvky	85
1.2.	Lipidy	85
1.3.	Nukleové kyseliny	86
1.3.1.	Deoxyribonukleová kyselina	86
1.3.2.	Ribonukleová kyselina	87
1.4.	Exprese genetické informace	87
2.	Struktura a funkce buňky	89
2.1.	Prokaryotní buňka	90
2.2.	Eukaryotní buňka	91
3.	Životní cyklus buňky, buněčné dělení, buněčná smrt	96
3.1.	Životní cyklus buňky a jeho regulace	96
3.2.	Buněčné dělení	97
3.3.	Buněčná smrt	98
4.	Buněčné kultury	100
4.1.	Dělení buněčných kultur	100
4.2.	Kultivace buněk v prostředí <i>in vitro</i>	102
4.3.	Růstová křivka buněk	103
4.4.	Pasážování buněk	104
4.5.	Počítání buněk	105
4.6.	Příklady buněčných kultur	106
4.7.	Uchování a transport buněk	106
4.8.	Kontaminace buněčných kultur	107
5.	Krevní buňky a jejich využití v tkáňovém inženýrství	109
5.1.	Krevní plazma	109
5.2.	Červené krvinky	110
5.3.	Bílé krvinky	110
5.4.	Krevní destičky	111
5.5.	Testování hemokompatibility	112
6.	Mezibuněčná hmota	114
6.1.	Vláknenné proteiny	114

6.2.	Adhezní bílkoviny.....	114
6.3.	Proteoglykany	115
6.4.	Funkce mezibuněčné hmoty	116
7.	Tkáně.....	117
7.1.	Epitelová tkáň	117
7.1.1.	Mezibuněčné spoje	118
7.2.	Pojivová tkáň	119
7.2.1.	Vazivová tkáň	120
7.2.2.	Chrupavčitá tkáň.....	120
7.2.3.	Kostní tkáň.....	120
7.2.4.	Trofická tkáň.....	121
7.3.	Svalová tkáň.....	121
7.4.	Nervová tkáň.....	122
8.	Interakce mezi buňkami a biomateriálem	123
8.1.	Adhezní bílkoviny.....	123
8.2.	Fokální adheze	124
8.3.	Vlastnosti scaffoldů ovlivňující vazbu adhezních proteinů	124
8.3.1.	Smáčivost povrchu	124
8.3.2.	Drsnost a morfologie povrchu	125
8.3.3.	Mechanické vlastnosti	125
8.4.	Analýza adhezních proteinů.....	126
9.	<i>In vitro</i> testování tkáňových nosičů	127
9.1.	Metody hodnocení interakce buněk s tkáňovými nosiči.....	128
9.1.1.	Mikroskopické metody	128
9.1.2.	Metabolické testy.....	130
9.2.	Typy <i>in vitro</i> testování	131
9.2.1.	Cytotoxicita materiálu	131
9.2.2.	Testy buněčné adheze a proliferace	134
9.3.	Statická vs. dynamická kultivace	138
10.	Orgány-na-čipu.....	139
10.1.	Úvod.....	139
10.2.	Jak fungují orgány na čipu?.....	140

10.3.	První orgán-na-čipu: plíce	141
11.	<i>In vivo</i> testování tkáňových nosičů.....	144
11.1.	Historie pokusů na zvířatech	144
11.2.	Princip 3R.....	145
11.3.	Experimenty se zvířecími modely	145
12.	Etické otázky tkáňového inženýrství.....	147
12.1.	Filozofické přístupy k etickým otázkám	148
12.2.	Etické otázky získávání buněk a komercializace produktů tkáňového inženýrství.....	148
C.	Vybrané aplikace tkáňového inženýrství.....	151
1.	Kožní kryty.....	152
1.1.	Stavba a funkce kůže.....	152
1.2.	Hojení ran.....	153
1.3.	Komerčně dostupné kožní kryty	155
1.4.	Nanovláknenné kožní kryty	156
2.	Cévní náhrady	160
2.1.	Oběhová soustava	160
2.2.	Cévní náhrady v klinické praxi	161
2.3.	Nanovláknenné maloprůměrové cévní náhrady.....	164
3.	Nanovláknenné materiály pro prevenci pooperačních adhezí.....	168
3.1.	Úvod.....	168
3.2.	Adheze	169
3.3.	Komerčně dostupné produkty pro prevenci adhezí.....	170
3.4.	Nanovláknenné materiály pro prevenci adhezí.....	170
4.	Nanovláknenné materiály pro léčbu glaukomu.....	175
4.1.	Anatomie oka	175
4.2.	Glaukom.....	175
4.3.	Terapie glaukomu a komerčně dostupné glaukomové implantáty	176
4.4.	Nanovláknenné glaukomové drenážní implantáty.....	177